

OLJEDIREKTORATET

Olje- og energidepartementet
Postboks 8148 Dep

0033 OSLO

Deres ref.
07/01473-4

Vår ref. (bes oppgitt ved svar)
OD 07/744- /TG/EBu/MSe

Dato
25.10.2007

Unntatt offentlighet jf. offentlighetsloven § 5 andre ledd bokstav a

Høring - Forskrift til den nye offentlighetsloven

Oljedirektoratet (OD) viser til brev av 18.9.2007 fra Olje- og energidepartementet (OED) som gjelder denne høringen. Høringsdokumentene fremgår av Justis- og politidepartementets brev av 4.9.2007 og høringsnotat av samme dato.

OD har i brev av 14.3.2004 til OED gitt uttalelse til utkast til ny offentlighetslov (NOU 2003:30). Vi viser og til utredningen "Fra bruk til gjenbruk" som tar for seg hvordan en i norsk rett bør implementere EU direktiv 2003/98/EU om viderebruk av offentlig informasjon.

Forskriftsutkastet § 5 og utnyttelse av data som ikke lenger er underlagt taushetsplikt
Det er i utkast til forskrift § 5 foreslått et positivt unntak fra rett til å formidle en elektronisk kopi av dokumenter. Dette vil først og fremst kunne få betydning i forhold til tolkede/bearbejdede geologiske data OD besitter og som det ikke lenger hefter taushetsplikt til.

I høringsnotatet er dette begrunnet slik:

"3.2 Unntak fra retten til kopi

Etter offentleglova § 30 første ledd andre punktum kan det som hovudregel krevjast papirkopi eller elektronisk kopi av dokument. Offentleglova § 30 første ledd femte punktum inneholder en forskriftsheimel som gir høve til å gjere unntak frå retten til elektronisk kopi for materiale som tredjeperson har immaterielle rettar til, og frå retten til alle slags kopiar for dokument der det er påkravd av arkivtekniske omsyn.

Når det gjeld materiale som tredjepersonar har immatrielle rettar til, heiter det i Ot.prp. nr. 102 (2004-2005) s. 152 første spalte:

"bakgrunnen for at det kan gjerast unntak frå retten til elektronisk kopi for dokument som en tredjeperson har immaterielle rettar til, er at en del slike dokument kan utnyttast kommersielt, og at dette vil være mykje lettare dersom ein får tilgang til en elektronisk kopi".

Departementet foreslår å bruke denne forskriftsheimelen, slik at det ikkje vil være ein rett til elektronisk kopi av materiale som tredjeperson har immaterielle rettar til."

Avskjæringen av muligheten til å utlevere elektronisk kopi kan vanskeliggjøre eller umuliggjøre overføring og derved tilgjengeligheten av såkalte tolkede/bearbejdede geodata.

Utdyping av problemstillingen

Forskrift til lov om petroleumsvirksomhet (pf) § 85 tredje ledd bestemmer hvor lenge myndighetene plikter å hindre at uvedkommende får adgang til eller kjennskap til geodata som sendes myndighetene. Dataene er som hovedregel taushetsbelagte i 2, 5 eller 10 år, avhengig av hvilken kategori data det dreier seg om. I tillegg er tolkede data som utgangspunkt underlagt taushetsplikt i 20 år. Petroleumsforskriften § 85 må ses i sammenheng med offentlighetsloven § 5 første ledd som uttrykkelig fastslår at:

Opplysninger som er undergitt taushetsplikt i lov eller i medhold av lov er unntatt fra offentlighet.

Taushetspliktens varighet regnes fra det tidspunkt dataene ble tilgjengelig for dataeier, ikke når de ble rapportert til OD. OD kan etter søknad forlenge denne fristen.

Fra det tidspunkt myndighetene ikke lenger er forpliktet til å holde dataene taushetsbelagte, kan enhver be om innsyn i dataene. For å lette administrasjonen av innsynsbegjæringene, samt gi næringen en bedre oversikt over hvilke data det kan begjæres innsyn i, publiserer OD en oppdatert liste over data som ikke lenger er underlagt taushetsplikt. Denne publiseringen betegnes ofte som "ODs frigivning av data", men i realiteten er det en fortegnelse over data den enkelte kan be om innsyn i.

Innsynet reguleres nærmere av offentlighetsloven. Lovens § 2 andre ledd første setning lyder:

Enhver kan hos vedkommende forvaltningsorgan kreve å få gjøre seg kjent med det offentlige innholdet av dokumenter i en bestemt sak.

Den som ber om innsyn kan ut fra dette kreve å få gjøre seg kjent med innholdet av dataene, men loven gir ingen videre veiledning i hvordan vedkommende kan utnytte disse. Dette er heller ikke uttømmende regulert andre steder i regelverket, men både markedsføringsloven og åndsverkloven setter begrensninger for bruken av visse typer materiale. Åndsverkloven setter grenser for utnyttelse av ulike typer opphavsrettslig vernet materiale mens markedsføringsloven gir bl.a. vern mot at andre utnytter noens innsats på en urimelig måte. Etter gjeldende rett har bruk og viderebruk i forhold til opprinnelig eier derved vært ansett som et privatrettslig anliggende mellom eier og den som har fått en kopi av OD.

Begrepene eiendomsrett og bruksrett er ikke benyttet i petroleumsforskriften.

Petroleumsforskriften § 85 bruker begrepet "eier av dataene", og eier har fri råderett til dataene innenfor de rammer lovgiver oppstiller. En slik innskrenkning i eiers råderett er pf § 85 som reduserer lengden på den perioden dataene ellers ville vært underlagt taushetsplikt. At taushetsplikten bortfaller (dataene "frigigis"), medfører at dataene er offentlige, og enhver kan derfor "kreve å gjøre seg kjent med" informasjonen som ligger i dataene, jf. offentlighetsloven § 2.

Eiendomsretten til dataene er imidlertid fortsatt i behold. Spørsmålet blir da i hvilken grad andre kan utnytte dataene uten å krenke eiers rettigheter. Selv om dataene kanskje ikke anses å være opphavsrettslig beskyttet, vil de likevel kunne være vernet av konkurranselovgivningen (særlig markedsføringsloven § 1), dersom utnyttelsen av dataene skjer i konkurranse med eiers utnyttelse. Frigitte data (grunndata) antar vi vil kunne benyttes som grunnlag for en verdiøkning (for eksempel en prosessering/tolkning) til eget bruk. Den som ønsker å utnytte frigitte data ut over dette, for eksempel i forbindelse med videresalg, må selv

vurdere om utnyttelsen er rettsstridig. OD er imidlertid kjent med at det innenfor næringen synes allment akseptert å innarbeide frigitte seismiske data i nye publikasjoner og produkter. Basert på næringens praksis vil således f.eks. en inversjon av seismikken kunne selges som et nytt produkt så fremt det ikke kommer i konflikt med eiers egne kommersielle intensjoner med dataene.

Selv om det rettslig sett forholder seg slik vi har redegjort for over, virker dette systemet rent faktisk som et frigivingsystem. Lengden av taushetsplikt for de aktuelle kategorier data er bestemt også ut fra hensynet til eierens behov og interesser. Det er særdeles viktig av hensyn til kostnadseffektiv leting og forsvarlig ressursforvaltning at geodata tilflyter de som trenger dataene på en god og kostnadseffektiv måte. Det har vært petroleumsmyndighetenes strategi at effektiv utnyttelse av petroleumssressursene oppnås best ved at aktørene konkurrerer på bruk av data, ikke på begrenset bruk av data.

Med en ny regel, som utkastet § 5, blir utgangspunktet et annet, fordi den forutsetter at vi skal ha klarhet i hvorvidt det hefter immaterielle rettigheter til opplysninger i dokumenter. Og eksistere slike rettigheter knyttet til de omtalte dokumentene, skal det i fremtiden ikke kunne gis elektronisk kopi.

Hvis denne regelen trer i kraft, kan konsekvensene bli at en må omarbeide deler av systemet for utlevering av geodata, herunder gjøre regelverksendringer eller sette nye rammer i tillatelsene. En annen mulighet kan være at en framforhandler avtaler med næringen og seismikkelskapene som muliggjør at en fortsatt kan kopiere geodata elektronisk for overlevering til tredjeperson. Vi trenger i første omgang en bedre oversikt over problemets omfang.

Andre merknader:

Til § 6 Tilgjengeliggjering av dokument på Internett

Ifølge § 6 andre ledd siste punktum skal journalen opplyse om kontaktperson.

For vår del anser vi det som lite hensiktsmessig å innføre dette som et krav. Vi viser til at vi har etablert et system med kontaktpunkter inn i vår organisasjonen. Disse kontaktpersonene mv. finnes lett tilgjengelig på vår nettside.

På side 12 i høringsnotatet er det stilt spørsmål om det bør være mulig å søke på innholdet i de elektroniske journalene ved hjelp av eksterne søkemotorer, for eksempel Google osv. Vi vil for vår del fraråde at det skal være mulig å nå journalene via eksterne søkemotorer. Vi mener at søk i journalene via egen portal er samlet sett den beste løsningen, både ut fra personvern hensyn og fordi opplysningene via en portal blir presentert i sin rette sammenheng. Som departementet er kjent med, deltar vi allerede i løsningen for EPJ (elektronisk postjournal) i tillegg til at vi publiserer offentlig journal på vårt nettsted.

Vi har i tillegg merket oss følgende forhold knyttet til ny offentlighetslov med forskrift:

- Postjournalen skal være tilgjengelig for alle på internett. Søkefunksjonen er enda uavklart, internett eller via portal.
- Det blir utvidet innsynsrett som også omfatter sammenstilling av databaser. Dette er begrenset ved at det kun gjelder de tilfeller der det finnes enkle fremgangsmåter for å ta ut opplysningene.
- Det blir journalføringsplikt for interne dokumenter. Disse skal også på postjournal med noen unntak.

- Krav om innsynet skal være besvart innenfor 5 **arbeidsdager**. Hvis ikke, blir det ansett som avslag og det kan da påklages.
- Forvaltningen kan kreve betaling dersom kopier overstiger 100 kopierte sider.
- Filer kan også gjøres tilgjengelig via postjournalen - det er ikke plikt, her bestemmer virksomhetene selv når dette skal gjøres.
- Forskjellig hjemmel kan brukes på journal og dokument. Arbeidsgruppen for OEP (offentlig elektronisk journal) har opplyst at de jobbet med å få inn 2 felter, ett for journal og ett for selve dokumentet.
- Det er ingen tidsfrist for når journalen skal legges ut.

Vi antar at antall innsynkrav vil øke? Endrede krav vil bety mer oppfølging og øket press både på Dokumentsentret og på saksbehandlere. OD vil og måtte heve kravene til kvalitetskontroll, spesielt hvis vi skal legge ut filer på nett. De som skal kvalitetssikre det må ha adekvat opplæring.

Med hilsen

Øystein Dretvik e.f.
direktør

Trond Gjertsen
juridisk rådgiver